

АРХІТЕКТУРНО-ДИЗАЙНЕРСЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ

Сучасне місто – це свого роду організм, який розвивається за законами урбанізації й часу. Місто уособлює в собі синтез промисловості, науки, культури, інформації, рекреації, соціальної та інженерної інфраструктури. У певний період розвитку міста ставали центрами науково-технічного і соціального прогресу, що наклало відбиток на специфічний міський спосіб життя в урбанізованому середовищі [1]. Згідно теорії урбанізації місто розвивається у взаємодії між собою різних частин міської структури, що визначає динаміку розвитку просторового середовища під дією соціальних процесів. Міста переживали злети і падіння в різних сферах функціонування, тому важливим є розроблення стратегій розвитку міст, які би дали змогу підвищити цікавість до міст, залучити грошові інвестиції, удосконалити міське середовище з правильним розташуванням пріоритетних напрямів його розвитку.

Сучасне місто повинно «жити в ногу з часом», реагувати на зміни в культурно-масовій діяльності мешканців міста, в якості обслуговування населення і особливо – в інженерних та технічних системах. Ці процеси призводять до трансформацій міських громадських просторів – гармонізації міського середовища, підвищення рівня його благоустрою, орієнтації на оригінальність нових рішень та задоволення потреб містян.

Основна мета таких трансформацій – підвищення привабливості громадського простору як для мешканців міста, так і для гостей незалежно від часу й нових форм міського життя (рис. 1). На думку науковця В.Т. Шимка наслідком науково-технічного прогресу стали певні деформації естетичних установок та поведінки людей, які мають істотний вплив на архітектурно-дизайнерські трансформації міського середовища [2], а саме:

- *орієнтація на споживання* призводить до театралізованості, видовищності процесів, а відтак – до усебічного формування середовища міста за схемою «простір – обладнання – процес»;
- *прояв нетрадиційних вільних форм поведінки* спонукає до демократизації міського середовища, визначає його предметне наповнення відповідно до нових засобів пересування (ролики, таункари, скутери тощо);
- *активізація громадського життя в місті* та особиста участь містян у формуванні простору часто веде до суб'єктивізму, появи «випадкових» елементів у просторі;

- *регіональні впливи у середовищі міста* надають нового звучання образному вирішенню його просторів, ведуть до появи «китайських», «італійських», «японських» кварталів.

Все це в той чи іншій мірі впливає на трансформацію просторів, реорганізацію сценарію його використання, змін функціонального зонування та художньо-естетичного рішення. Архітектура не встигає пристосуватися до стрімкого розвитку інформаційних технологій, способу життя, культурних потреб містян. Науковцями запропоновано перспективне формування громадських просторів як динамічних і незавершених відкритих структурних елементів міста, прогнозування сценаріїв їх існування, актуальних на перспективний термін, їх економічної ефективності й привабливості для мешканців та гостей міста.

В якості дієвих пропозицій по трансформації міських громадських просторів фахівцями винайдені й реалізовані прийоми, здатні тимчасово видозмінити їх архітектурно-дизайнерське рішення:

- *сезонні трансформації*, пов'язані зі зміною погодних умов, відкриттям літніх майданчиків, зон відпочинку, відкритих лекторіїв тощо (наприклад – «Паризький пляж» на набережній р. Сени, м. Париж, Франція; водяна гірка на вулиці Парк-стріт, м. Брістоль, Велика Британія);
- *трансформації*, пов'язані зі звичаями регіону, здатні перетворити простір на суцільний майданчик для спілкування з відповідним предметним наповненням (наприклад – «Tokio Picnic», м. Токіо, Японія з «мобільними газонами»);
- *трансформації*, пов'язані з пам'ятними подіями відбуваються за рахунок великомасштабних інсталяцій, тимчасових скульптурних композицій, здатних не лише видозмінити простір, а й налаштувати на певний емоційний стан (наприклад – нагадування про Першу світову війну льодяними скульптурками на площі м. Бірмінгем, та керамічними маковими килимами біля стін Тауера в м. Лондон, Велика Британія);
- *святкові трансформації*, які кардинально змінюють буденне середовище на активно рекреаційне зі зміною обладнання простору, його атмосфери, залучення містян у ці процеси (наприклад – карнавали в м. Мілан, та м. Венеція, Італія; фестивалі світла в м. Берлін, Німеччина; водяні феєрії в м. Сеул, Південна Корея).

Викладені вище практичні прийоми архітектурно-дизайнерських трансформацій міських громадських просторів дадуть змогу підвищити потенціал їх соціальної активності й привабливості без нанесення шкоди об'єктам культурно-історичної спадщини.

Література

1. *Архітектура: Корот. словник-довідник / А.П. Мардер, Ю.М. Єврейнов, О.А. Платеницька та ін.; За заг. ред. А.П. Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – С. 73.*
2. *Шимко В.Т. Архитектурное формирование городской среды / В.Т. Шимко. – М.: Высшая школа, 1990. – 223 с.*